

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Pepelovej a členiek senátu JUDr. Aleny Priellovej a JUDr. Gabriely Mederovej, v právnej veci žalobcu: **Mgr. R. A.**, advokát, S. správca konkurznej podstaty úpadcu L., spol. s r. o., K., IČO: X., proti žalovanému: **J. L., nar. X., bytom Č.** zastúpenému Mgr. M. P., advokátom, P., **o určenie neúčinnosti právnych úkonov a o vrátenie nehnuteľností do konkurznej podstaty úpadcu**, na odvolanie žalobcu a žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 38Cbi 1/09-Db-222 zo dňa 23. marca 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 38Cbi 1/09-Db-222 zo dňa 23. marca 2010 **p o t v r d z u j e .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom č. k. 38Cbi 1/09-Db-222 z 23. 03. 2010 žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 1 058,70 eur. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca si podaným návrhom uplatnil voči žalovanému právo na určenie, že Kúpna zmluva uzavretá dňa 28. 05. 2004, predmetom ktorej je prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ako aj Kúpna zmluva zo dňa 09. 12. 2005,

predmetom ktorej je prevod k hnutelným veciam, obe uzavreté medzi úpadcom ako predávajúcim a žalovaným ako kupujúcim, sú voči konkurzným veriteľom právne neúčinné. Zároveň žiadal, aby súd žalovanému určil povinnosť vrátiť predmety vyššie uvedených zmlúv do konkurznej podstaty úpadcu, pretože uvedenými kúpnyimi zmluvami došlo k ukráteniu pohľadávok ostatných konkurzných veriteľov, keďže úpadcovi v dôsledku predaja nezostal žiaden hnutelný ani nehnuteľný majetok. Žalovaný, ktorý bol v čase podpísania kúpnych zmlúv konateľom úpadcu, tieto nadobudol bezprostredne pred vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu a takýmto konaním poškodil iných jeho veriteľov .

Okresný súd Martin, ktorému bola žaloba pôvodne doručená, jej v časti o určenie, že obe kúpne zmluvy sú právnymi úkonmi voči konkurzným veriteľom neúčinnými, vyhovel.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovaného rozhodnutie okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podal dovolanie žalobca a aj žalovaný v časti rozhodnutia o trovách. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu Martin, ako aj rozsudok Krajského súdu v Žiline zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, pretože okresný súd, ktorý vec prejednal na prvom stupni nebol vecne príslušný.

Na základe vykonaného dokazovania dospel príslušný prvostupňový súd k záveru, že žalobcovi sa neporadilo v konaní preukázať, že by právnymi úkonmi, ktorými sú kúpne zmluvy, boli ukrátení ostatní konkurzní veritelia, ktorí do konkurzu prihlásili svoje pohľadávky. Žalobca nepreukázal, ako nezaplatením dohodnutej výšky kúpnych cien, z dôvodu jednostranného zápočtu vykonaného žalovaným voči pohľadávke žalobcu, ukrátil ostatných konkurzných veriteľov, ktorých pohľadávky boli splatné v čase vykonania tohto právneho úkonu, keď výška jeho pohľadávky, ktorú si žalovaný započítal voči pohľadávke úpadcu, bola nižšia než stanovil znalecký posudok a uspokojená len čiastočne. Zvyšok svojej pohľadávky, rovnako ako ostatní konkurzní veritelia, si žalovaný prihlásil do konkurzu vyhláseného na majetok úpadcu a správca konkurznej podstaty ním uplatnenú pohľadávku uznal za oprávnenú. Samotná skutočnosť, že úpadca predal majetok žalovanému, ktorého je skutočne pre účely konkurzného konania možné považovať za osobu spriaznenú, pretože bol konateľom a spoločníkom úpadcu, a že žalovaný kúpil nehnuteľnosti za dohodnutú kúpnu cenu, t. j. za odplatu, nemôže sama osebe spôsobiť ukrátenie veriteľov, a to o to skôr, že

dohodnutá kúpna cena bola vyššia, než cena stanovená znalcom. Jednostranné započítanie zo strany žalovaného nebolo zo strany žalobcu ako právny úkon neplatný a ani neúčinný namietané, preto samotné kúpne zmluvy, ktoré boli odplatné, mali za následok len to, že došlo k zmene štruktúry majetku úpadcu. Skutočnosť, že do majetku úpadcu už nebola poskytnutá kúpna cena za odpredané hnutel'né a nehnuteľné veci, nebolo dôsledkom kúpnych zmlúv, t. j. napadnutých právnych úkonov, ale dôsledkom následného jednostranného započítania pohľadávok urobených žalovaným voči úpadcovi. Kúpnyimi zmluvami, uzavretými medzi žalovaným a úpadcom, nedošlo k zmenšeniu majetku úpadcu a ani sa jeho dlhy nezvýšili.

Podstatnú skutočnosť, že došlo k zmenšeniu majetku úpadcu, žalobca v konaní nepreukázal. K zmenšeniu majetku úpadcu nemohlo dôjsť tým, že úpadca so žalovaným uzavrel kúpne zmluvy, pretože v nich bola riadne dohodnutá kúpna cena s odkazom na znalecký posudok a táto bola vyššia, než ju určil znalec. Úspešným by bol žalobca len v tom prípade, keby preukázal, že sa majetok úpadcu v dôsledku kúpnych zmlúv zmenšil. K zníženiu majetku úpadcu nemohlo dôjsť ani z dôvodu právneho úkonu jednostranného započítania vykonaného žalovaným, pretože ani týmto právnym úkonom sa majetok žalobcu, ktorý predstavoval jeho pohľadávku na zaplatenie kúpnej ceny neznižil. Z dôvodu nepreukázania jedného zo základných predpokladov úspešnej odporovateľnosti právneho úkonu podľa § 15 ods. 1 zákona č. 328/1991 o konkurze a vyrovnaní (ďalej len ZKV), musel súd návrh zamietnuť.

O trovách prvostupňového, ako aj odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O. s. p.).

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalobca aj žalovaný.

Žalovaný podal odvolanie proti rozhodnutiu prvostupňového súdu v časti o trovách konania. Žalovaný nesúhlasí s názorom súdu, že zmluvu, ktorej neúčinnosti sa žalobca dovoľáva, posudzoval ako úkon, ktorého hodnotu nie je možné určiť v peniazoch. Kúpna zmluva je podľa názoru žalovaného typickým právnym úkonom, ktorého cena je jednoznačne určená cenou prevádzaných vecí, dohodnutou v zmluve. Určením účinnosti, či neúčinnosti zmluvy sa fakticky rozhoduje o vlastníckom práve k predmetu zmluvy a o práve na zaplatenie

kúpnej ceny. Žalovaný uviedol, že podľa § 14b ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov, účinnéj od 01. 01. 2006, sa pripustila možnosť, že vo veciach určenia platnosti alebo neplatnosti právnych úkonov sa dá určiť hodnota sporu. Podľa tohto ustanovenia, ak sa vo veci určenia platnosti a neplatnosti právnych úkonov, vo veciach určenia, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, hodnota sporu dá určiť, alebo ak je predmetom konania určenie vlastníckeho práva, základná sadzba tarifnej odmeny sa určí podľa § 14 ods. 1. Žalovaný v závere odvolania poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 165/2007 a sp. zn. 4 Obo 203/2006, ktoré sa týkajú sporov o určenie neúčinnosti právnych úkonov voči konkurzným veriteľom a v ktorých súd vychádzal práve z ceny veci alebo práva.

Navrhuje, aby odvolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie v časti o trovách konania tak, že žalovanému prizná náhradu trov právneho zastúpenia podľa tarifnej hodnoty – ceny práva, o ktorom sa rozhodovalo tak, ako boli vyčíslené v podaní zo dňa 25. 03. 2010.

V zákonom stanovenej lehote podal odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu aj žalobca. Napadnuté rozhodnutie považuje za vecne nesprávne, hoci konajúci súd dostatočne zistil skutkový stav veci, vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p.). Základným predpokladom úspešného odporovania právneho úkonu dlžníka – úpadcu nie je zmenšenie jeho majetku, ale ukrátenie uspokojenia vymáhateľných pohľadávok ostatných konkurzných veriteľov. Ak by úpadca odporovateľné právne úkony neuzatvoril, boli by ostatní konkurzní veritelia, aj žalovaný, uspokojení pomerne. V dôsledku napadnutých kúpnych zmlúv je však uspokojený len žalovaný. Ukrátenie uspokojenia vymáhateľných pohľadávok konkurzných veriteľov je preukázané ako objektívna skutočnosť. Uzatvorením napadnutých kúpnych zmlúv došlo k úplnej strate reálneho majetku, ktorý by bolo možné v konkurze speňažiť a z výtťažku pomerne uspokojiť všetkých konkurzných veriteľov. Zníženie stavu pasív – záväzkov nie je pre rozhodovanie v tejto právnej veci nijako relevantné, pretože výška záväzkov a počet prihlásených konkurzných veriteľov síce ovplyvňuje rozsah pomerného uspokojenia zistených pohľadávok jednotlivých konkurzných veriteľov, ale je v záujme konkurzných veriteľov a v súlade s účelom ZKV je pomerné uspokojenie pohľadávok konkurzných veriteľov z výtťažku, dosiahnutého speňažením konkurznej podstaty, t. j.

majetku úpadcu. Z uvedeného vyplýva jednoznačný záver, že napadnuté kúpne zmluvy, ktoré uzatvoril úpadca so žalovaným, sú odporovateľnými právnymi úkonmi, pretože ukracujú uspokojenie vymáhateľných pohľadávok konkurzných veriteľov, ktorých pohľadávky boli riadne zistené na prieskumnom pojednávaní, konanom vo veci vyhláseného konkurzu na majetok úpadcu.

Navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne nesprávny zmenil tak, že žalobe žalobcu v celom rozsahu vyhovie a žalovaného zaviazal nahradiť žalobcovi trovy súdneho konania vo výške 842,02 eur.

K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný. Uviedol, že majetok spoločnosti sa predajom neznížil, ale naopak zvýšil. Uzavretím kúpnych zmlúv sa len zmenil hnutel'ný a nehnuteľný majetok úpadcu na pohľadávku voči žalobcovi, ktorou bola kúpna cena. Žalovanými kúpnyimi zmluvami došlo k zvýšeniu majetku žalovaného. Samotné jednostranné započítanie pohľadávky žalovaným pred vyhlásením konkurzu nie je predmetom žaloby a žalobca ho ani nespochybňuje. Preto nedošlo k splneniu jednej zo základných podmienok odporovateľnosti, a to k ukráteniu pohľadávok konkurzných veriteľov úpadcu. Navrhuje, aby odvolací súd odvolanie žalobcu zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po prejednaní veci podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p. dospel k záveru, že odvolanie žalobcu a žalovaného nie je dôvodné.

Žalobca sa v konaní domáhal určenia neúčinnosti právnych úkonov – kúpnej zmluvy, uzavretej medzi dlžníkom L., spol. s r. o., dňa 28. mája 2004, predmetom ktorej je prevod vlastníctva nehnuteľností, ako aj kúpnej zmluvy zo dňa 9. decembra 2005, predmetom ktorej je prevod vlastníctva dvoch motorových vozidiel, v zmysle § 15 ods. 1 zák. č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov. Podľa tohto ustanovenia konkurzný veriteľ alebo správca sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 6, ak ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa, sú voči konkurznému veriteľovi právne neúčinné. Toto právo má konkurzný veriteľ alebo správca aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný, alebo ak už bol uspokojený.

Konkurz na majetok dlžníka L., spol. s r.o. M. bol vyhlásený uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 39K/124/2005-125 zo dňa 26. júla 2006.

Žalobca v odvolaní namieta nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa (§ 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p.). Pod nesprávnym právnym posúdením sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O takýto prípad ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak súd aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil.

Ako vyplýva z citovaného ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní, predpokladom úspešnej odporovateľnosti je vykonanie niektorého právneho úkonu dlžníkom, ktorý je uvedený v odsekoch 2 až 6, ako aj skutočnosť, že týmto právnym úkonom dlžníka dôjde k ukráteniu pohľadávky konkurzného veriteľa, pričom pohľadávka konkurzného veriteľa, ku ktorej ukráteniu došlo, musí byť vymáhateľná.

Žalovaný ako veriteľ a terajší úpadca ako dlžník uzavreli dňa 03. 11. 1998 zmluvu o pôžičke, na základe ktorej poskytol veriteľ dlžníkovi sumu 3 483 210,80 Sk. Dlžník sa v zmluve zaviazal, že v prípade neschopnosti alebo nemožnosti vrátiť čo aj časť dlhu veriteľovi na jeho požiadanie, odpredá veriteľovi za primeranú, reálnu trhovú cenu svoj hnutel'ný, resp. nehnuteľný majetok, pričom cena za predaj takéhoto majetku bude započítaná s dlžnou sumou dlžníka. Ako vyplýva z oznámenia o zápočte zo dňa 03. 06. 2004, k uvedenému dňu pohľadávka žalovaného na základe zmluvy o pôžičke voči spoločnosti L., spol. s r. o., predstavovala sumu 3 483 210,80 Sk, ktorej časť vo výške 990 000,-- Sk, predstavujúcej kúpnu cenu nehnuteľností, zanikla v dôsledku zápočtu zo strany spoločnosti L., s. r. o. Zvyšok pohľadávky si žalovaný prihlásil do konkurzného konania, v ktorom bola uznaná jej oprávnenosť po odpočítaní sumy 1 700,-- Sk z dôvodu matematickej chyby.

Kúpna cena predaných nehnuteľností, dohodnutá medzi zmluvnými stranami v sume 990 000,-- Sk bola vyššia, než bola cena, stanovená znaleckým posudkom, pričom celková pohľadávka žalovaného voči spoločnosti L., spol. s r. o., bola jej zápočtom uhradená iba čiastočne. Za ukrátenie uspokojenia vymáhateľných pohľadávok konkurzných veriteľov nemožno považovať prípad, ak majetok dlžníka je prevedený na základe odplatných právnych

úkonov a cena plnenia je ekvivalentná vo vzťahu k prevedenému majetku. Započítací úkon žalovaného, ktorého platnosť ani nebola v konaní namietaná, nemá za následok možnosť odporovať právnym úkonom, ktorých neúčinnosti sa žalobca domáha.

V danom prípade nebola zistená existencia žalobcom namietaného odvolacieho dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p., pretože súd prvého stupňa na zistený skutkový stav správne aplikoval ustanovenie § 15 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní a výklad tohto ustanovenia zodpovedá jeho obsahu.

Žalovaný v odvolaní namieta správnosť výroku rozsudku v časti priznaných trov konania. Podľa jeho názoru mu súd prvého stupňa ako úspešnému účastníkovi konania mal priznať trovy konania podľa § 9 a 10 ods. 1 a 2 vyhl. č. 655/2004 Z. z. podľa ceny práva, o ktorom sa rozhodovalo, pričom poukazuje na ustanovenie § 14b/ ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z. z. v znení platnom v čase začatia konania, ktoré v časti tretia hlava – tarifná odmena advokáta za zastupovanie osoby v materiálnej núdzi v občianskom súdnom konaní pripúšťalo možnosť určenia výšky odmeny vo veciach určenia platnosti alebo neplatnosti právnych úkonov a vo veciach určenia, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, podľa § 14a ods. 1 uvedenej vyhlášky, t.j. ako v prípade peňažného plnenia. Keďže žalovaný, ktorému bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia, nie je subjektom, na ktorý sa vzťahovalo uvedené ustanovenie, súd prvého stupňa správne vylúčil jeho aplikáciu na predmetné konanie. Pokiaľ žalovaný poukazuje v tejto súvislosti na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vydané pod sp. zn. 4 Obo 165/2007 a 4 Obo 203/2006, z uvedených rozhodnutí nevyplýva dôvodnosť takéhoto postupu.

Konanie o určenie neúčinnosti právneho úkonu je z hľadiska určenia výšky súdneho poplatku zo žaloby určovacím sporom s jednotnou výškou súdneho poplatku bez ohľadu na hodnotu plnenia, ktoré je predmetom tohto úkonu. Aj z hľadiska určenia výšky tarifnej odmeny je preto potrebné vychádzať z rovnakého princípu tak, ako to správne konštatoval súd prvého stupňa.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O. s. p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu (§ 142 ods. 2, § 224 ods. 1 O. s. p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2011

JUDr. Viera Pepelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová